

Asia: VN/12625/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ydinenergiailaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FinNuclear ry kiittää mahdollisuudesta lausua ydinenergiain uudistuksesta.

FinNuclear ry edustaa ydinenergia-alalla toimivia suomalaisia yrityksiä. Alalla toimii joukko yrityksiä mm. luvan haltijoiden toimittajina, huolto- ja ylläpidon osaajina, uudisrakentamisen toimittajina ja alihankkijoina toimitusketjussa. Esityksessä nimeltä mainittujen yritysten lisäksi esitys vaikuttaa alan toimitus- ja alihankintaverkoston yrityksiä.

Ydinenergiain kokonaisvaltainen uudistus on ajankohtainen ja tärkeä hanke koko Suomelle. Suomen ydinenergiainsäädäntö on kansainvälisesti tunnettu johdonmukaisuudestaan ja korkeasta turvallisuustasosta, josta monet maat ottavat oppia. Maailmanlaajuisesti on tavoitteena kasvattaa ydinenergian käyttöä kolminkertaiseksi nykyisestä tasosta vuoteen 2050 mennessä.

FinNuclear ry pitää tärkeänä, että lainsäädännön uudistus mahdollistaa uusien teknologioiden ja innovaatioiden käyttöä, sujuvoittaa uusien hankkeiden lupa järjestelmää, ja parantaa Suomen kilpailukykyä investointikohteena.

Pidämme myönteisenä erityisesti seuraavia kohtia:

Ensisijainen tavoite pitää ydinenergian käyttö yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena on edelleen ydinenergiain kulmakivi.

Lupajärjestelmän uudistus ja modulaarisuus parantaa hankekehityksen ja investoinnin riskienhallintaa.

Lainsäädännön on mahdollistettava ydinlaitoshankkeiden erilaisia toimintamalleja.

Teknologianeutraalius on tervetullut kehitys lainsäädännössä.

Teknologian kehitysten huomioon ottaminen on tärkeää SMRien lisäksi ns. Gen IV- ja fuusioteknologian osalta.

Markkinoilla yleisesti saatavilla olevien tuotteiden hyödyntäminen ydinlaitoksen rakenteina ja laitteina mahdollistetaan nykyistä laajemmin.

Näemme tarkastelun tarvetta edelleen:

FinNuclear ry näkee että ydinjätteiden tuontia ja vientiä koskeva sääntelyn perusperiaatetta voi tarkastella uudelleen sekä nykyteknologian että kansalaisten suhtautumisen muuttumisen valossa.

Nykyinen lainsäädäntö kuitenkin rajaa hyvin tiukasti mahdollisuudet hyödyntää Suomessa kehitettyä loppusijoitusosaamista myös kansainvälisissä yhteyksissä. Erityisesti 214 §:ssä säädetty kielto muualla syntyneiden ydinjätteiden loppusijoittamisesta Suomessa estää luvanvaraisen yhteistyön, vaikka tekninen ja yhteiskunnallinen ratkaisu olisi olemassa ja voitaisiin toteuttaa turvallisesti.

FinNuclear ry katsoo, että sääntelyä olisi mahdollista kehittää siten, että vastuulliset toimijat Suomessa voisivat harkinnanvaraisesti ja lupamenettelyn kautta vastaanottaa käytettyä ydinpolttoainetta myös muista maista. Tämä tulisi kytkeä tiukkoihin turvallisuus- ja valvontaehtoihin sekä varmistaa, että kaikki taloudelliset ja tekniset vastuut ovat kattavasti järjestetty. Tällainen sääntelyn muutos ei heikentäisi Suomen omaa loppusijoitusratkaisua, vaan mahdollistaisi sen, että Suomessa saavutettu osaaminen, infrastruktuuri ja turvallisuusmalli voisivat palvella myös laajempaa kansainvälistä yhteisöä. Tämä olisi linjassa EU:n yhteisen kehityksen kanssa, joka edellyttää vastuullista ja turvallista käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa.

FinNuclear ry pitää tärkeänä, että sääntelyn kehittämisestä käydään avointa keskustelua, jossa arvioidaan huolellisesti sekä tekniset että turvallisuuteen ja yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen liittyvät näkökohdat.

Varjonen Harri
FinNuclear Association